

Støjmirakler kræver ingen tryllestav

Med helt enkle og systematiske metoder, har Allerød Kommune i Nordsjælland fået nedbragt støjen i daginstitutionerne – uden de store forkromede løsninger, men ved at anvende solid viden og så ellers overlade initiativet til den enkelte medarbejder og institution.

Af John Peters

Miraklernes tid er ikke for helt forbi, især ikke de små miraklers tid.

Det viser et støjprojekt, som Allerød Kommune gennemførte i 2009 efter en grundig kortlægning af medarbejdernes trivsel på jobbet. Kortlægningen og den senere opfølgning skete i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse. Formålet med trivselsundersøgelserne bundede i den enkle filosofi, at et godt arbejdsmiljø er til gavn for medarbejder med den ikke ubetydelige sidegevinst, at sygefraværet falder. Netop sygefraværet er en af de allertungeste udgiftsposter på de kommunale budgetter.

Projektet er siden blev kaldt den såkaldte Allerød-arbejdsmiljømodel, som tog de første spæde skridt blev taget allerede i 2006, hvor samtlige medarbejdere udfyldte et omfattende spørgeskema om sundhed, livsstil, trivsel og navnlig gener i forbindelse med arbejdet. Og ikke overraskende var der særligt ét ømt punkt, der ragede op over alle kvaler.

Støj i daginstitutioner.

Undersøgelsen viste nemlig, at 82 pct. af alle ansatte var plaget af en eller anden form for støj – enten permanent eller periodevis – og at det især var de ansatte i daginstitutionerne, der havde de helt store problemer.

At resultatet af sundhedsundersøgelsen ikke var overraskende, hænger sammen med tilsvarende undersøgelser, som arbejdsmiljøforskere og pædagogernes fagforening, BUPL, havde gennemført. Og forklaringen på, at det netop er pædagoger og de pædagogiske medhjælpere, der lider under høj støjbelastning, hænger sammen med bl.a. det faktum, at børns stemmer ligger på et højt leje på lydskalaen, og derfor virker ekstra enerverende. Stress og psykisk træthed ligger med andre ord på lur, for et støjende arbejde kan udløse meget belastende reaktioner hos den enkelte medarbejder.

Fra tanker til handling

- Efter at vi var blevet bevidste om, at støj var en hovedkilde til et stort trivselsproblem, kunne vi herefter sætte ind. Det første vi gjorde, var, at hente den nyeste viden på området, og ved at gøre støjdæmpning til et lokalt indsatsområde, hvor den enkelte medarbejder blev involveret – eller fik "ejerskab" til projektet – gik vi så i gang, fortæller sikkerhedsleder Tine Ellesgaard fra Allerød Kommune.

- Vi lagde ikke op til det store dyre og forkromede projekt, men med den viden, vi nu sad inde med, kunne vi se, at de mange små skridt tilsammen kunne skabe en betydelig bedre hverdag hos pædagoger, pædagogiske medhjælpere og selvfølgelig børnene, siger Tine Ellesgaard.

Netop ideen med at gøre Allerød-arbejdsmiljømodellen til et personligt ejerskab sikrede et engagement hos den enkelte medarbejder, for filosofien om, at *alle* har et ansvar for støjdemning, skaber i bogstaveligste forstand en stor, bred og slagkraftig front, frem for små tilfældige spilfægtninger. Erfaringer fra bl.a. BUPL viser nemlig, at støjdemning ofte har karakter af en form for brandslukning, hvor kommunerne sætter ind i nogle få institutioner, hvor de ansatte har klager over støj. I Allerød gik man den anden vej og involverede samtlige daginstitutioner, gav dem nogle anvendelige redskaber i form af viden, og så var det ellers bare med at komme i gang.

Ny tænkning

Begreberne nytænkning og ny tænkning er i familie med hinanden, nytænkningen kom fra centralt hold – fra kommunen og Kræftens Bekæmpelse – og den udmøntede sig i bogstaveligste forstand i ny tænkning ude i de enkelte institutioner.

Pædagogisk medhjælper Jeanette Cedervall fra Børnehuset Søageren i Allerød Kommune har været i faget siden 2003. Hun har derfor et ganske udmærket grundlag for at vurdere den indsats, som kommunen stod i spidsen for og som har udmøntet sig i utallige små fysiske og pædagogiske ændringer, som har bragt en vis ørenlyd frem i Børnehuset. Søageren blev i øvrigt hædret med 5000 kr. for en særlig god indsats mod støj.

- Da jeg begyndte her i institutionen i januar 2009, var der allerede sket mange forbedringer – gardiner for vinduerne, opslagstavler på væggene, filt under dugene osv. Den proces fortsatte, da kommunen gik i gang med det store projekt, og vi valgte bl.a. at inddrage forældrene og børnene i støjarbejdet: Larmende legetøj hjemmefra må vises frem for kammeraterne, men at det ikke må bruges i institutionen, siger Jeanette Cedervall.

Opmærksomheden omkring de mange støjkilder, der uløseligt hører sammen med børn, er yderligere blevet skærpet med kommunens støjprojekt, og en af de ting, som Jeanette Cedervall synes er rigtig godt, er de voksnes ret afdæmpede attituder overfor børnene:

- Når vi som voksne helt konkret viser, at man faktisk godt kan snakke og henvende sig til hinanden på en stille og rolig måde, så smitter det altså af på børnene, og ved at bruge vores store, dejlige legeplads mest muligt, får vi også taget luften ud af den værste støj. En anden god ting er, at vi holder "børnemøder", hvor børnene sidder i en rundkreds på en pude, og har opmærksomheden rettet mod hinanden. Det er med til at give børnene et godt indblik i deres kammerater, og denne lille, hyggelige samling er på mange måder med til at skabe trivsel. Når børn kender hinanden godt, kommer der nemlig gang i den mere kreative, stille leg.

Alle børneforældre kender den fornemmelse af afslappet atmosfære, en tur til stranden eller skoven skaber hos især børnene, og Søagerens "Disko" med høj lyd, diskokugle og mørklægningsgardiner, er en meget kærkommen lejlighed til at få blæst den mere støjgivende energi ud af de små, hoppende kroppe.

- Dette er bare nogle af de få af de mange tiltag, som er med til at skabe et rart miljø for os alle sammen, siger Jeanette Cedervall.

Hele filosofien i Søageren går ganske enkelt ud på, at dele de stille sysler fra de støjende aktiviteter, og sammen med ændret adfærd hos både store og små og de mange, små fysiske forbedringer – der ikke har kostet spidsen af en jetjager – er trivselen i børnehuset ganske enkelt steget markant.

Støjforbedringer koster ingen penge

Oplægget for hele det store støjprojekt, der blev gennemført i det meste af 2009, havde som økonomisk udgangspunkt, at indsatsen skulle klares inden for de allerede eksisterende midler, som den enkelte institution råder over – kommunen har ud over den ekstra arbejdsbyrde altså ikke haft pungen oppe.

Kommunen begyndte med et lille pilotprojekt, hvor effekten af indsatsen blev målt med en kontrolgruppe, og efterfølgende blev det store støjprojekt sat i værk, da støj som nævnt udgjorde et væsentligt arbejdsmiljøproblem. En evaluering af hele indsatsen viser, at en meget stor del af personalegruppen har oplevet en større arbejdsglæde og mere rolig afvikling af arbejdsdagen. Samtidig vil kommunen løbende følge udviklingen hos medarbejdernes trivsel, bl.a. gennem MED-samarbejdet og gennem grundige analyser af Arbejdspladsvurderingerne (APVér).

Hele projektets opbygning hviler på tre hovedelementer, der virkelig har fået det helt store søm slået i:

- * Grundig forberedelse og analysearbejde inden opstart af projektet
- * Indhentning og navnlig en nem og pædagogisk opbygget vidensdeling
- * Personlig inddragelse af den enkelte medarbejder

Det skriftlige materiale, som kommunen har udarbejdet og sendt ud til de enkelte institutioner, er uhyre detaljerede og denne artikel yder ikke de utallige mange gode råd og forslag til initiativer retfærdighed – dertil er mængden i kommunens oplæg ganske enkelt for omfattende.

Læs mere om grundideen på www.stojweb.dk – i artiklen ”Om natten er her stille”. Rapporten om hele projektet kan blot googles eller hentes på Kræftens Bekæmpelseshjemmeside.

Denne artikel er skrevet af journalist John Peters, der har været tilknyttet den landsdækkende støjekampagne, som Branchearbejdsmiljørådene Social & Sundhed og Undervisning & Forskning gennemførte i perioden 2009- 2010. Omkring 40 artikler fra kampagnen med mange vinkler og løsningsforslag på støjplager, kan hentes på www.stojweb.dk og frit anvendes til alle formål – lige fra temadage til indlæg i lokale skole- og daginstitutioner. Resten af teamet bag støjekampagnen var projektleder Svend Erik Christensen, Arbejdsmiljørådene, og arbejdsmiljøkonsulent Niels Bang Hansen, Sønderborg, www.sundt&sikkert.dk